

KROWI (46) ai

o jasne.

sg m N krowi (8). ◇ G krowiego (3); -égo : -ego *SienLek* (2 : 1). ◇ A krowi (3). ◇ L krowim (2). ◇ f N krowiã (1), krowi(a) (5). ◇ G krowi(e)j (3). ◇ I krowią (2). ◇ L krowi(e)j (1). ◇ n N krowi(e) (7). ◇ G krowi(e)go (2). ◇ A krowi(e) (5). ◇ I krowim *FalZioł* (2), krowi(e)m *SienLek* (2). ◇ L krowi(e)m (1).

Sł stp, Cn notuje, Linde XVIII – XIX w.

Przymiotnik od „krowa”:

1. *Należący do krowy, od krowy pochodzący, właściwy krowie; vaccinus Mącz, Calep, Cn; bovis PolAnt (36) : Hinta. Kuehar. Krowia fierfcz. Mymer¹ 26v; BartBydg 70; Mleko też krowie świeże/ Rany na wargach vzdrawia. FalZioł IV 5c; namaży mu owemi pianami głowę: ktore na wierzchu pływaią po ferwatce krowiej gdy v ognia wre FalZioł V 75v, IV5c [2 r.], V 36v, 39 [2 r.], 44, 88, 103; Czemu fiara krowia to iest mleko oddoione hnet po iey ocieleniu zdrowfze iest nad inne GlabGad H5; POd imieniem oleia zamyka fie oliwa y też mařto ktore też wřochowie zową oleum de vacca, to iesth, krowi oley GlabGad K; March² Dv [2 r.]; iużby to obyczaj fnađź był prławie krowi/ Która nátkawřzy boki leżąc nic nie mowi. RejWiz 16; Vaccinum lac, Krowie mleko. Mącz 471d, 292c, 471c; rořpuřć krowią żořćią áby gęřto było SienLek 56v, 7, 52v, 80v, 93, 109v (10); BudBib Num 18/17; Calep 1098a.*

W charakterystycznych połączeniach: krowi(-a, -e) gnoj, mařto, mleko (15), mocz, olej [= mařto] serwatka, siara, sierřć (2), skora, żořć; krowi obyczaj; krowi chlew.

Szereg: »krowi albo wořowy (a. woli)« (2): Bovile [...] eyn ochřfenřtal/ ader křřřtal Krowy álbo wořy chlew Murm 133; námieřzay vgnięęo miáľkięo gnoiu řkotowego/ to iest krowięo/ álbo wořowęo SienLek 176v.

W przen (2) : Dzeřięć [!] złotych wyrobi/ z iedney Krowiey řkorki BielSat Cv [idem] BielRozm 17.

2. *Zestawienia w funkcji nazw specjalnych (10) :*

a. *bot. »krowi mlecz« = Sonchus oleraceus L.; mlecz zwyczajny (Rost); rořlina roczna, pospolity chwast z rodziny złożonych (Compositae) o jasno-żořtych kwiatach i łodydze zawierajúcej sok mleczny; sonchus levis altera Cn [szyk 5 : 2] (7) : Ieřć krowi mlecz/ Borak/ Miodunki/ ćwikłę/ łocygę z migdařowym mlekiem warzoną SienLek 40; ieřlic zęby z bolu pařaią/ weźmi wodki ľáktukowej/ rořchodnikowej y mleczu krowiego/ zmieřzay to z řilnym octem á tym zęby maczay SienLek 76, 96, 118, 140v, X2v, X3.*

b. *zool. »krowia mucha« = Tabanus bovinus L. (Rost); bąk bydlęcy, pospolita muchówka z rodziny bąkowatych (Tananidae) (3) : Tabanus [...] eyn kuřlige áder breine. Krowya muchá. Murm 99; Mymer¹ 28v; BartBydg 155.*